

РЕШЕНИЕ

№ 579

гр. София, 10.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 49 СЪСТАВ, в публично заседание на осми ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: ДЕНИЦА ИВ. ЦВЕТКОВА

при участието на секретаря ДЕСИСЛАВА Д. НИКОЛОВА
като разглежда докладваното от ДЕНИЦА ИВ. ЦВЕТКОВА Гражданско дело
№ 20221110130078 по описа за 2022 година

Образувано е по предявен от И. А. А. против „С„Д иск с правно основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД за прогласяване на нищожността на договор за паричен заем №667082 от 19.01.2021.В срока по чл.211 ГПК е предявен насрещен иск с правно основание чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.240, ал.1 и ал.2 ЗЗД за сумата от 391.41 лева, представляваща непогасен остатък от главницата по договор за паричен заем №667082 от 19.01.2021, и сумата от 39.06 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 19.01.2021 до 19.01.2022.

Ищецът поддържа, че на 19.01.2021 между страните е сключен договор за потребителски кредит №667082, по силата на който ответникът кредитор е предоставил на ищеца в качеството му на кредитополучател заемна сума в размер на 600 лева, при ГЛП -36%.Излага, че в чл.17 от договора е уговорено задължение за кредитополучателя да обезпечи изпълнението на задълженията си, произтичащи от договора, чрез банкова гаранция , с договор за встъпване в дълг от трето лице или с договор за поръчителство, при условия подробно описани в чл.18 и чл.19 от договора.Посочва, че като санкционна последица от непредоставяне на обезпечението е уговорена неустойка в

размер на 0.9% от стойността на всеки уговорен транш, платима на падежа на всеки транш.Изяснява, че дължи общо сумата от 1502.16 лева.Навежда твърдения за нарушаване на изискването на чл.10, ал.1 от ЗПК, както и за заобикаляне на забраната на чл.19, ал.4 от ЗПК посредством задължението за плащане на неустойка.Счита, че неустойката, както и таксата за бързо разглеждане на искането за кредит следва да бъдат включени в размера на ГПР, поради което счита, че е налице нарушение на чл.11, ал.1, т.10 и чл.19, ал.1 ЗПК.Твърди, че липсва методика за формиране на ГПР.Поддържа, че посоченият в договора ГПР не отговаря на действителния, поради което е налице заблуждаваща търговска практика по смисъла на чл.68д, ал.1 и ал.2, т.1 ЗЗП.Счита за неприложима нормата на чл.26, ал.4 ЗЗД.Поддържа, че клаузата на чл.20 от договора е неравноправна и нищожна поради противоречие с добрите нрави, като същата има за цел заобикаляне на забраната по чл.33, ал.1 ЗПК.Допълва, че клаузата, с която е уговорена възнаградителна лихва, също е нищожна поради противоречие с добрите нрави.По изложените съображения счита, че процесният договор за потребителски кредит е нищожен.Претендира разноски.

В срока по чл.131 от ГПК ответникът Стик-кредит АД оспорва предявения иск.Не оспорва сключването на договора за потребителски кредит.Оспорва твърденията за недействителност на процесния договор, в т.ч. и на неустоечната клауза.Предявява насрещен иск, с който претендира осъждането на И. А. А. за сумите от 391.41 лева, представляваща непогасен остатък от главницата по договор за паричен заем №667082 от 19.01.2021 и сумата от 39.06 лева – представляваща възнаградителна лихва.

В срока по чл.131 от ГПК ответникът по насрещния иск е представил отговор, с който оспорва иска при твърдения, че процесният договор за кредит е нищожен.

Съдът като прецени по реда на чл.12 от ГПК събраните по делото и относими към разрешаване на спора доказателства приема за установено от фактическа страна следното:

По делото е представено удостоверение за активен кредит от „С„Д със заемател И. А. А., за сумата от 600 лева, при обща сума, подлежаща на връщане 1502.16 лева, платени -473 лева и забавени вноски в размер от 1231.52 лева.

По делото е представено заявление от И. А. А. за сключване на договор за заем за сумата от 600 лева.

По делото са представени и Стандартен Европейски формуляр за предоставяне на информация за потребителски кредити и Общи условия на договора за потребителски кредит.

По делото е представен и договор за потребителски кредит от разстояние №667082/19.01.2021, сключен между „„„„,ит”АД и И. А. А. за сумата от 600 лева, при лихвен процент-36%, ГПР- 42.58%. и обща дължима сума от 750.35 лева, със срок на погасяване -12 месеца.Към договора е представен и погасителен план.

С преводно нареждане от 19.01.2021 е наредена от „„„„,ит”АД в полза на И. А. А. сумата от 600 лева по кредит №667082.

По делото е представена разписка за извършено плащане от 23.04.2021 с наредител И. А. А. и получател „„„„,ит”АД за сумата от 473 лева с основание-пълно погасяване на кредита.

С платежно нареждане от 06.06.2022 е наредена от И. А. А. в полза на „С„„Д сумата от 600 лева –главница по договор №667082 от 19.01.2021г.

По делото е представена и операционна бележка за плащане в размер на 600 лева от И. А. А. в полза на „„„„,ит”АД с основание главница по договор 667082 от 19.01.2021г.

Съгласно заключението на ССЕ единственият разход, който е включен в ГПР е посочената в договора възнаградителна лихва.Съгласно заключението на ССЕ ГПР е в размер на 42.58 %.Ако при изчисляването на ГПР се включи и дължимата неустойка в размер на 751.77 лева, ГПР е в размер на 637.78%.Съгласно заключението на ССЕ общата сума, подлежаща на връщане от заемателя в размер на 1502.10 лева е формирана, както следва:600 лева – главница, 150.33 лева – възнаградителна лихва и 751.77 лева-неустойка.Съгласно заключението на ССЕ непогасената главница към момента на предявяване на насрещвия иск е в размер на 391.41 лева.Съгласно заключението на ССЕ непогасената договорна лихва към момента на предявяване на насрещния иск е в размер на 39.06 лева.

При тази установеност на фактите съдът прави следните правни изводи:

Договорът за кредит е вид договор за заем, който е реален договор и

същият се сключва с предаването на сумата от заемотеля на заемополучателя. С преводно нареждане от 19.01.2021 е наредена от „„„„ит”АД в полза на И. А. А. сумата от 600 лева по кредит №667082.С оглед на което с превеждане на сумата от ответника на ищцата е сключен договорът за кредит.

С платежно нареждане от 06.06.2022 е наредена от И. А. А. в полза на „С„„Д сумата от 600 лева –главница по договор №667082 от 19.01.2021г.С плащането на сумата от 600 лева – главница, ищцата е направила извънсъдебно признание за сключването на договора №667082 от 19.01.2021.

Предвид изложеното съдът намира, че страните са обвързани от договор за потребителски кредит от разстояние №667082/19.01.2021, по който ищцата е кредитополучател, а ответникът –кредитор.

С превеждане на сумата от 600 лева ответникът е изпълнил и задължението си по договора за кредит.

Спорна по делото е действителността на договора за кредит, както и на предвидената в него клауза за неустойка.

По отношение на неустойката

Съгласно чл.6, ал.1 от договора потребителят следва в срок до 3 дни от сключване на договора да осигури действието на трето физическо лице, изразяващо се в сключване на договор за поръчителство по чл.138 и сл. от ЗЗД в полза на кредитора, с което третото лице се задължава да отговоря за изпълнението на всички задължения на потребителя или да предостави банкова гаранция.Съгласно чл.17, ал.1 от договора в случай, че потребителят не изпълни задължението си , същият дължи на кредитора неустойка в размер на 0.9% от стойността на усвоената по кредита сума за всеки ден, през който не е предоставено договореното обезпечение. Съгласно чл.17, ал.2 от договора страните се съгласяват, в случая на настъпване на дължимостта на неустойката , потребителят да заплаща периодично начислената неустойка заедно с всяка погасителна вноска.

Видно от представения погасителен план към договора от 19.01.2021 в него е посочена обща дължима сума в размер на 1502.12 лева , включваща главница, лихва и неустойка.Видно от представения погасителен план в него

е начислена към вноските и неустойка в общ размер от 751.77 лева.

Съдът намира, че уговорена неустойка в размер от 751.77 лева при главница в размер от 600 лева по договора накърнява добрите нрави.

Накърняването на добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, пр.3 ЗЗД е налице, когато се нарушават принципите на справедливост и на добросъвестност в гражданските и търговските правоотношения. Добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях.

Договорената клауза за неустойка би могла да се счита за нищожна, като нарушаваща принципа на справедливост и създаваща условия за неоснователно обогатяване, когато вследствие на заплащането ѝ, ще е налице неравностойност на насрещните задължения по договора. Неустойката следва се приеме за нищожна, ако единствената цел за която е уговорена, излиза извън присъщата ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.

В случая неустойката е уговорена в размер по-висок от сумата на главницата, което води до нееквивалентност на престациите и същевременно създава условия за неоснователно обогатяване на кредитора. Уговорената по договора неустойка излиза извън обезпечителната, обезщетителна и санкционна функция на неустойката. Задължението за заплащане на неустойка за неосигурено обезпечение не обезщетява претърпяна загуба или пропуснатата полза, а има за цел само неоснователно разместване на блага. Посочената неустойка няма за цел задоволяване на имуществения интерес на кредитора, а води до неговото неоснователно обогатяване

От непредоставянето на това обезпечение няма да произтекат вреди, поради което уговарянето на процесната неустойка в договора не е обвързано с настъпване на вреди. Освен това преценката за кредитоспособността на кредитополучателя се прави преди сключването на договора в съответствие с чл.16 от ЗПК.

Предвид изложеното съдът намира, че клаузата, предвиждаща неустойка е нищожна поради противоречие с добрите нрави.

Отделно от това съдът намира, че същата е нищожна и поради противоречие със закона, а именно: с разпоредбата на чл.33 от ЗПК. В случая се въвежда допълнително задължение при забава на длъжника. А съгласно

чл.33 от ЗПК при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената сума за времето на забавата..

Предвид изложеното съдът намира, че клаузите на чл.17 от договора са нищожни поради противоречие с добрите нрави-чл.26, ал.1, пр.3 и поради противоречие със закона чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД.

По отношение на ГПР

Съгласно чл.19, ал.4 от ЗПК / в сила от 23.07.2014г./ максималният размер на ГПР не може да бъде по-висок от петкратния размер на законната лихва, дължима за просрочени задължения. В случая договорът за кредит е сключен на 19.01.2021г.,с оглед на което спрямо него е приложима горепосочената редакция на чл.19, ал.4 от ЗПК.Основният лихвен процент към 2021г. е 0 %, а заедно с 10 пункта надбавка възлиза на 10%.В случая по договора ГПР е 42.58 % и така както е посочен не надвишава петкратния размер на законната лихва от 50%.

Съдът намира, че в ГПР неправилно не е включена и неустойката за неосигурено обезпечение.

Съгласно чл.19, ал.1 от ЗПК ГПР по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи /лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, включително тези дължими на посредниците за сключване на договора/, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. В случая неустойката за неосигурено обезпечение представлява също разход по кредита, който следва да бъде включен в ГПР.Този извод се налага и от представения погасителен план към датата на сключване на договора, в който е начислена сумата на неустойката към погасителните вноски.Видно от погасителния план сумата на неустойката е включена и в общата сума, подлежаща на връщане в размер от 1502.12 лева- главница, лихви и неустойки.

Съгласно заключението на ССЕ ГПР е в размер на 42.58 %, като единственият разход, който е включен в ГПР е посочената в договора възнаградителна лихва. Съгласно заключението ако при изчисляването на ГПР се включи и дължимата неустойка в размер на 751.77 лева, ГПР възлиза

на 637.78%, което многократно надвишава ограниченията на чл.19, ал.1 от ЗПК.

Невключването на неустойката в ГПР представлява заобикаляне на закона с оглед постигане на съответствие с ограничението по чл.19, ал.1 от ЗПК. Неустойката представлява допълнителна скрита печалба за сметка на потребителя, която е извън договорната лихва.

Съгласно чл.11, т.10 от ЗПК договорът за кредит съдържа ГПР и общата сума дължима от потребителя. Съгласно чл.22 от ЗПК ако не са спазени изискванията на чл.11, ал.1, т.7-т.12 договорът за потребителски кредит е недействителен. Съдът намира, че невключването на неустойката в ГПР, което представлява неправилно посочване на ГПР, съставлява неспазване на изискването на чл.11, т.10 от ЗПК.

Поради това и на основание чл.22 от ЗПК съдът намира, че договорът за кредит е недействителен.

Предвид изложеното съдът намира, че предявеният иск с правно основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД за прогласяване на нищожността на договор за паричен заем №667082 от 19.01.2021 следва да бъде уважен.

По насрещния иск

Съгласно чл.23 от ЗПК когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

С оглед на което ответникът по насрещния иск дължи само главницата по договора за кредит.

Съдът намира, че от представеното платежно нареждане от 06.06.2022 се установява, че ответницата по насрещния иск е заплатила сумата от 600 лева с основание –главница по договор №667082 от 19.01.2021.Доколкото ответницата по насрещния иск е посочила изрично кое задължение погасява, не може да се отнесе плащането ѝ за погасяване на други задължения.Освен това доколкото договорът за потребителски кредит е нищожен и по него се дължи само главницата, съдът намира, че със сумата от 600 лева е погасена главницата по кредита в размер от 600 лева.

В случая плащането е осъществено от ответницата по насрещния иск

преди образуване на делото и същото следва да бъде съобразено..

Предвид изложеното предявените насрещни искове с правно основание чл.211 от ГПК във вр. с 79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.240, ал.1 и ал.2 от ЗЗД следва да бъдат отхвърлени.

По разноските

Крайният изход на делото обуславя присъждане на разноски в полза на ищцата.Ищцата е реализирала разноски в размер от 260.09 лева, от които 60.09 лева – държавна такса, 200 лева – депозит за ССЕ.

Процесуалното представителство на ищцата е осъществено по реда на чл.38, ал.1, т.2 от ЗА.С оглед на което в полза на процесуалния представител на ищцата И. А. следва да бъде заплатено адвокатско възнаграждение в размер от 450.22 лева.С оглед отхвърляне на предявените насрещни искове следва да бъде заплатено адвокатско възнаграждение в полза на процесуалния представител на ответницата по насрещния иск И. А. на основание чл.38 от ЗА в размер от 400 лева.

Така мотивиран съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА НИЩОЖЕН договор за паричен заем №667082 от 19.01.2021 на основание чл.26, ал.1, пр.1 от ЗЗД във вр. с чл.22 от ЗПК, по предявения от И. А. А., ЕГН*****, с адрес:гр.С,,,,, у,,,”№2, чрез адв. П., срещу „С,,,Д, ЕИК,,,,,7159, със седалище и адрес на управление:гр,,,,,13Б, чрез адв. Николов, иск.

ОТХВЪРЛЯ предявените от „С,,,Д, ЕИК,,,,,7159, със седалище и адрес на управление:гр,,,,,13Б, чрез адв. Николов, срещу И. А. А., ЕГН*****, с адрес:гр.С,,,,, у,,,”№2, чрез адв. П., искове с правно основание чл.211 от ГПК във вр. с чл.79, ал.1 от ЗЗД във вр. с чл.240, ал.1 и ал.2 ЗЗД за сумата от 391.41 лева, представляваща непогасен остатък от главницата по договор за паричен заем №667082 от 19.01.2021, и сумата от 39.06 лева, представляваща възнаградителна лихва за периода от 19.01.2021 до 19.01.2022.

ОСЪЖДА „С,,,Д, ЕИК,,,,,7159, със седалище и адрес на

управление:гр.,,13Б, да заплати на И. А. А., ЕГН*****, с адрес:гр.С.,, у,,”№2, сумата от 260.09 лева- разноски по делото.

ОСЪЖДА „С,,Д, ЕИК,,,7159, със седалище и адрес на управление:гр.,,13Б, да заплати на адв. П. П., процесуален представител на И. А. А., ЕГН*****, с адрес:гр.С.,, у,,”№2, на основание чл.38 от ЗА сумата от 450.22 лева-адвокатско възнаграждение.

ОСЪЖДА „С,,Д, ЕИК,,,7159, със седалище и адрес на управление:гр.,,13Б, да заплати на адв. П. П., процесуален представител на И. А. А., ЕГН*****, с адрес:гр.С.,, у,,”№2, на основание чл.38 от ЗА сумата от 400 лева-адвокатско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване пред СГС в двуседмичен срок от връчването.

Съдия при Софийски районен съд: _____